

Trygve Rønning:

109957

7570 Hell, 27.05.96.  
Trygve Rønning.

## Rapport fra en reise til Ulstrup.

Den 15.05.96 kl.0300 sto jeg opp og gjorde meg klar for en lengere kjøretur til Flensburg/Ulstrup. Kl.0500 skulle jeg være hos Ivar Skarlo i Trondheim, fordi vi begge to skulle til samme sted og det er bedre at to drar sammen på slike langturer og vi hadde da også en del års erfaring med å reise ut sammen, ja helt fra sommeren 1942.

Värmeldingene lovet oss ikke noe særlig godt vær og tanken på å ta med vinterdekk slo meg flere ganger; men da sommerdekkene hadde bra mønster så la vi avgårde full av optimisme. I radioen hørte vi at snøen la seg på veiene i Oppland og derfor falt veien over Dovre og ned Gudbrandsdalen ut av programmet. Det ble ruta over Kvikne og ned Østerdalen som ble vårt alternativ. Men radioen sa ingenting om at her skulle det virkelig bli masse snø på veiene. Temperaturen sank ned til -2 gr.C og snøen lavet ned. Vi trodde at det nok skulle bli bedre bare vi kom ned til Tynset; men det stemte ikke. Vi tok en kaffetår i bilen på Alvdal da det snødde så kraftig at det ikke var tilrådelig å gå ut i det snøværet. Endelig så vi en brøytebil som hadde fått på vinterutstyret igjen og den fikk da nok å gjøre utover dagen. Men store strekninger var ikke brøytet på veien nedover Østerdalen. 10-15 cm med bløt snøsørpe la på veien og det gjalt å holde tunga bent i munnen. Det var tydelig at bak-hjulstekkerne hadde problemer med å komme fram. Endelig ved Atna ble det bare veier; men snøen lå tykk i trærne til vi nådde Hamar. Etter avtale med Bjørn skulle vi treffes hos Asbjørn Narmo; men da vi ikke var riktig klar over veien ble vi enige om å møte opp hos Bjørn først. Derifra var det lett med Bjørn som veiviser og finne Asbjørns nydelige hjem. Her var det forpleining av beste slag og vi fikk treffe Kirsten Baardseth som hadde parkert sin Knut på sykehuset igjen. Men det skulle ikke være noe alvorlig fatt, etter det vi forsto, og det gledet oss.

Etter det hyggelige oppholdet på Hamar dro vi til Oslo for å komme oss ombord på Stena Saga, som om natten skulle bringe oss til Fredrikshavn. Dette gikk smertefritt og vi landet trygt i Danmark, i rute. Danmark ble unnagjort på 4 timer og en kaffepause. Så var vi i Tyskland og der ville de ikke se passene engang og vi følte oss velkommen. Etter litt fintenking og en liten omkrok fant vi fram til Bockholmwiek, hvor vi skulle bo i et

hotell/campingplass ved Flensburger Førde(fjord). Så ble det strake veien til restauranten hvor vi straks bestilte en pils og noe å spise. Kjentfolk satt allerede ved bordene og det ble handhilsing og mange smil med gjensynsglede. Her var det folk fra 1., 2., 3., 4., komp. regt. Nordland og 9., 10., 11. og 12. komp. Norge samt folk fra bat. stabene. Nå var ikke det bare folk her i Bockholmwiek; men i Ulstrup var det også mange.

Ankomstdagen var torsdag 16.5. og alle møtte opp i vertshuset i Ulstrup for å høre hva programmet var for de kommende dager. Her var det igjen gjensynsglede med mange kjente.

For å nevne noen. Obersturmf. Robert Stock fra Østerrike, 78 år, 10. kp han gikk til Ulstrup fra Bockholmwiek, 6 km. Unterscharf. Macke, 9 fra Østerrike, Oberschaf. Karl Kutsch, dømt til 75 års tvangsarb. i sovjetparadiset; men ser like frisk ut nå som da han var troppfører i 9. komp. Oberschaf. Herbert Müller fra 9. sterkt preget av de skadene han fikk i kampene i Vaivara i febr. 44. Oberschaf. Fritz Meisse, komp.sjef i 10. mot slutten av krigen. Uscha Horst Schaa fra 10. komp og Nürnberg. Radiooperatørene Fritz Wirthig og Roland Gandz fra 3. btl. stab. Begge bosatt i tidligere DDR. Vår tidligere batlkomm. Hans Heinrich Lohmann var død siden sist og så også hans kone.

Fra norsk side var det som vanlig Lilleba med søster, Lohte og kone fra Halden, Andreas Nilsson og kone fra Kristiansand, Petter ~~SENSTAD~~ m/frue og Ivar og meg. Tilsammen var det 78 personer på møtets festmiddag på lørdagen. Vi traff flere danske venner fra 1. btl. Nordland.

Programmet for fredag var avhenting av alle i Bockholmwiek og Ulstrup med buss for kjøring til kai i Flensburg, hvor vi gikk ombord i en Liberiareg. passasjerbåt og seilte med den et par timer til Aabenraa i Danmark. Underveis var det anledning til å handle tax-free, alt mellom himmel og jord. Min kvote gikk til en danske fra Sønderborg som skulle ha en større familiefest. Horst Schaa kom med en vodkaflaske hvor det sto 75% på og var ellevill for den; mens Ivar kom med en flaske hvor det sto 96% på og da var den rekorden slått. Etter passkontroll i Aabenraa var det inn i bussen igjen og så bar det til Knifsberg for å legge ned krans og minnes våre falne kamrater. Etter denne høytiden var det busstur tilbake til Krusaa og Flensburg og Ulstrup og Bockholmwiek. Jeg glemte å fortelle at ombord var det bevertning med et varmt måltid mat også. Prisen for hele turen var DM 10.-. Slå den!

Om fredagskvelden var alle forsamlet i Bockholmwiek da vertshuset i Ulstrup hadde et større arrangement med et gullbryllup. Nå fikk alle rikelig med tid til å prate med hverandre og alt var bare glede og fryd og gammen. Det ble vist video fra tur til Ukraina og Kaukasus og det lot til at befolkningen ikke hadde glemt disse karene som hadde besøkt dem som unge menn for 50 år siden.

Lørdag formiddag var fri for program. Vi spiste felles frokost hver morgen i Bockholmwiek, vi som bodde der. Etter denne, på lørdag, gikk vi en tur langs stranden. Jeg gikk sammen med Karl Kutsch og Fritz Wirthig. Den turen vil jeg sent glemme. Karl fortalte om sine opplevelser i sovjetisk fangenskap i 7 år. Han fikk 75 års dom. 25 år for partisanvirksomhet fordi, han ble tatt med våpen etter den 3 mai i Berlin. 25 år for statsfiendtlig virksomhet da han hadde sagt sin mening om forskjellige ting. Han ble tatt fra lasarett og sendt østover enda med drain etter lungeskudd og så fikk han enda 25 år på toppen av dette. Dommeren spurte om han hadde noen kommentar til dommen og Karl uttrykte da sin glede over at han skulle få leve så lenge. Han var i Vorkuta og i Sverdlovskområdet. Han arbeidet med byggevirkomhet og det meste var anlegg. Han fortalte at det var 41 millioner fanger i sovjetiske gulags rundt i sovjetunionen. Bevoktingen var for det meste soldater fra okkupasjonsstyrkene i DDR og Ungarn. Disse fikk ikke reise hjem når de ble dimmitert; men

måtte ta tiltakke med vaktoppgaver i fangeleirene. Disse var for det meste tyskvennlige og var greie å ha med å gjøre.

Da langt om lenge Karl kom hjem ble han innkalt både til den engelske og amerikanske etterretningen. Hos engelskmennene fikk han betalt og kost og losji. De la fram kart og fotografier av alle fangeleirer Karl hadde vært i og flere. Han sa at de visste alt og han hadde ikke noe nytt og fortelle dem. Idag er Karl en lykkelig mann som hver høst tar sin campingbil og kjører til Spania hver vinter og der sykler han daglig sine 20 km. Han sa han husket lite fra krigens dager da han hadde vært gjennom 2 store nyreoperasjoner og bedøvelsen under disse har svekket hans mulighet til å huske bakover i tiden. Hans fortelling fra fangetiden var fengslende. Han hadde også en forklaring på dagens kriminalitet i Russland idag. Det er systemet fra fangeleirene som er overført til det russiske samfunn.

Fritz Wirthig hadde også mye å fortelle fra DDR-tiden og han hadde vært i Magdeburg og sett sin Stasi-mappe. Her fant han ut at de visste alt om ham.

Jeg benyttet anledningen til å spørre Fritz Wirthig om hva slags musikk vi burde ha ved avdukingen av minnestøtten i Sinnamäe. Han er med i ledelsen i teatret og operaen i Halberstadt. Han mente at når vi ble bare en busslast med deltakere kunne vi bruke en god taperekorder og spille noe av Bethoeven og tilslutt "Ich hatte einen Kameraden". Dette da for å slippe å ha for store utgifter på dette.

Lørdag formiddag var det som sagt fri og vi slo ihjel dagen for festmiddagen med å prate med alle kjente. Så dro vi til Ulstrup for festmiddag. Vi var som før nevnt 78 stk. og stemningen var på topp. Jeg tror dette var det møtet i Ulstrup hvor det har vært størst stemning. Dette uttrykte også flere som hadde vært der flere ganger enn jeg. Det var som vanlig kål-rulletter med poteter og grønnsaker til. Et herlig måltid. Iskake til desår. Etterpå var det taler, hilsner, sang og dans. det var en lystig forsamling som svingte seg på gulvet og satt rundt bordene og snakket. Tia gikk som vanlig alt for fort og så var det oppbrudd og avskjed med dem som skulle dra tidlig med toget neste dag og også med våre danske venner som dro hjem over grensen til Danmark.

Søndag morgen var det som vanlig fellesfrokost og oppgjør for et hyggelig opphold hos hotell og restauranteiere. Sa kjørte vi til Ulstrup og drakk kaffe med de som nå var igjen og avskjeden var høytidsstemt og alle lovte et gjensyn om to år, selv om noen trakk det litt i tvil. Vel, da en hørte listen over de som var falt bort siden sist, så kunne en godt forstå at det kunne snike seg inn en tvil; men en får vare opptimist til det siste.

Vi skulle kjøre Wirthig til jernbanestasjonen i Flensburg og så vi gjorde. Han var en meget hyggelig bekjentskap og så ut til å trives sammen med oss nordmenn. Dette gjalt også Robert Stock. Invitasjoner til å komme på besøk var det ingen ende på. Etter at vi satte av Fritz Wirthig på jernbanestasjonen og sett ham vel avgårde over gaten, la vi kursen for Tellingstedt, vest for Kiel. Vi skulle besøke vår estniske venn Leo Sipelgas.

Etter en times kjøring var vi i Tellingstedt og nå

gjalt det å finne Hamburger Strasse. En vi spurte som så ut, eller lot, som han var kjent sa: "Hamburger Strasse, hm, hier in Tellingstedt? Nein, das gibt es nicht." Vel vi kjørte tilbake derfra vi kom og kjørte rett inn i Hamburger Strasse. Så var det å finne nr.6. Vi fant nr 4 og 8 og i mellom der lå det et hus. da var det ikke noe valg. Vi fant en dør og da jeg bøyde meg for å lese hva som sto på ringeklokken, hørte jeg en stemme på innsiden av døren som ropte: "So mach doch mal die Tur auf!" Det var vår Leo. Og nå ble det bare hyggelig til neste dag og formiddag. Leo kunne skaffe et musikk-kapelle fra Johvi og også en prest som snakket tysk, hvis vi ville. Det ville ikke koste noe, mente Leo. Denne presten var ung og var vant med avduking av minnesmerker og innvielse av krigskirkegårder. Han var da også lutheransk prest. Jeg ba Leo skrive til Lage og gi ham alle disse opplysningene. Nå er de også nevnt her.

Mandag morgen kl.10 takket vi for oss. Leos hyggelige kone takket vi særlig for god mat og hyggelig opphold. De har begge fått tysk statsborgerskap og fått beholde sitt estniske også, så nå var de godt skodd. I månedskiftet mai-juni drar de hjem til Pernau igjen og Leo så fram til å treffe oss i Talinn og bli med oss på bussturen sammen med våre tyske venner.

Turen gikk over den tysk/danske grensen ved Tønder og derfra opp til Kolding. Jeg husker for det meste bare vassføyke og store trailerhjul herfra og opp til Fredrikshavn, hvor vi ankom Fredrikshavn en time før ferjeavgang, presis.

Så var det en natt i sjøen og så tigerstaden og vi la oss straks på veien mot Norges Mekka, Trondhjem. Da vi var tidlig ute om morgenen og antok at folk hadde sitt å holde på med, en tirsdags morgen, så gikk turen direkte til Fåvang, til Lindvig. Her var det en times opphold med hyggelig prat og en god kopp kaffe. Derfra over Dovre til Drivdalen med en kort kaffepause og så til Trondheim med avlevering av Ivar og så de siste 35 km og heim til a mor.

Med hjertelig hilsen

TRYGVE.

Trygve.